

systematic approach for implementation of STEAM education in schools

KOOL, ETTEVÕTTED JA MITTETULUNDUSÜHENDUSED. JUHENDMATERJAL KOOSTÖÖ ARENDAmiseks

Projekti sySTEAM (SYSystematic approach for implementation of STEAM education in schools (2017-1-LT01-KA201-035288)) kaasrahastab Euroopa Liidu Erasmus+ programm. Projekti elluvijad: Virolai E.M.S.A., Kiviõli I Keskkool, Vilnius Žemynos Gümnaasium, Catalan Foundation for Research and Innovation, Sihtasutus Omanõulise Kooli Arenduskeskus ja Leedu Knowledge Economy Forum.

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

On tarvis küla, et kasvatada last.

Aafrika vanasõna

Noorte mitmekülgse arengu ja võtmepädevuste toetamisel ei ole koolid üksi: paljud organisatsioonid otsivad viise, kuidas panustada. Koolidel on õpiprotsessi peamiste kujundajate-hoidjatena võimalus sellest soovist kinni haarata ning luua suhteid ja koostööd, mis õpilaste arengu jaoks väärtust loovad.

Olgu teie kooli ja ettevõtete / mittetulundusühenduste koostöö hetkeseis milline tahes, saab minna kaugemale ja avastada uut. Kasutage siinset juhendmaterjali just neil viisidel, mis teid edasi aitavad.

Sisukord

KÜSIGE IKKA JA JÄLLE “MIKS?” EHK KUIDAS LUUA KOOSTÖÖD, MIS ON PINGUTUS VÄÄRT	lk 3
KUJUNDAGE JA PARENDAGE KOOSTÖÖPROTSESSI	lk 4
IDEEPANK	lk 7

KÜSIGE IKKA JA JÄLLE “MIKS?” EHK KUIDAS LUUA KOOSTÖÖD, MIS ON PINGUTUST VÄÄRT

Põhjused, mis on ehtsad, ausad ja ühiselt jagatud - need loovad koostööks vundamendi. Looge ja hoidke järjepidevat selgust nii selles, mida soovite koolina (või ka individuaalselt, õpetaja tasandil) saavutada, kui selles, mis on oluline teie koostööpartnerile.

Esmalt on tähtis n-ö suur “Miks?”. Kui oleme kõik juba niigi hõivatud oma igapäevaste tegevustega, siis miks investeerida lisaenergiat koostöö edendamiseks kogukonna ettevõtete / mittetulundusühendustega? See on üks võtmeküsimusi, millele tuleb õpetajate ja juhtkonnaga leida vastus - ja teie oma kooli spetsiifiline arusaam / visioon selles valdkonnas - sest just siin saab olla käimapanev jõud.

Innustust või tuge vastuste leidmiseks võivad anda mõned järgmistest sageli nimetatud koostööpõhjustest:

- õpilased vajavad lähemat kokkupuudet erinevate inimeste ja organisatsioonidega meie ühiskonnas - et toetada õpilaste võimalust leida ja kujundada inspiratsiooni, motivatsiooni, karjääriplaneerimist ja arusaama sellest, kuidas maailm töötab;
- koostöö kooli töötajate ja ettevõtete / mittetulundusühenduste vahel saab aidata kaasa teoreetiliste kontseptsioonide ja tavaelu seostamisele viisidel, mida kool ei saa saavutada üksi;
- kogukonnas olevate võimaluste, teadmiste, oskuste, võrgustike ja muude ressursside tõhus kasutamine õpilaste (ja ka õpetajate!) arengu heaks;
- koolielu hoidmine ühiskonna teiste osadega samas rütmis - et mõista ootusi ja kuidas on tarvilik haridusasutustel kohaneda ja muutuda.

Suurele “Miks?” küsimusele vastamisel võib olla tuge ka abistavatest küsimustest nagu nagu näiteks need:

- mis on teie õpilaste vajadused just praegusel ajal? (sisendi kogumisel tasub siin minna päris spetsiifiliseks, selgitades välja ja sõnastades erinevate õpilaste gruppide vajadusi ja liikudes ka individuaalsete õpilaste tasandile)
- mis on teie õpetajate vajadused; mis aitaks neil luua paremat keskkonda oma õpilaste õppimiseks? (sarnaselt eelmise küsimusega tasub sisendi kogumisel ka siin vaadata spetsiifiliselt erinevate õpetajate gruppide ja individuaalselt erinevate õpetajate vajadusi - mis aitaks neil paremini tegutseda)
- mis on teie kooli kui terviku vajadused, et oma rolli paremini täita? (siin võib olla kasulik silla loomine ka kooli arengukavaga)

Vajaduste selgitamisel võib olla abiks vaadata üle ka kooli arengukava ja sisehindamise tulemusi või muid kooli / hariduselu puudutavaid analüüse või viia ise läbi küsitlusi.

Koostöö ei ole eesmärk iseeneses - ta on abivahend, et saavutada midagi muud. Sellest hoolimata võib protsessi vaates olla tähtis, et esmalt, koostööd ‘abivahendina’ omadamiseks, seada see ka mõneks ajaks eesmärgiks. Nii on väga oluline vaadata “Miks?” küsimust lisaks oma kooli vaatele ka (potentsiaalsete) partnerite vaatest. Tähtis on mõista partnerite perspektiivi ja toetada ka nende eesmärkide saavutamist; seda loomulikult

siis, kui see tundub noorte ja koolikeskonnaga sobituv ja kohane. Ühise jagatud aluspõhja leidmine koostööle on kriitilise tähtsusega, et mõlemad osapooled saaksid saavutada seda, mis neile korda läheb. Selgitage välja, mis suunab organisatsioone (teie) kooliga koostööd tegema. Kasutage seda infot, et hoida ja kasvatada nende huvi ning olge valmis sellega arvestama ka koostööprotsessi ülesehitamisel.

Mõned levinud põhjustest, miks erinevad organisatsioonid koolidega koostööd teevad, on järgmised:

- aidata kaasa ühiskonna arengule, investeerides paremasse haridusse (sõna 'parem' tähendus on suure tõenäosusega erinevate inimeste ja organisatsioonide jaoks erinev - mõned soovivad näiteks näha suuremat rõhuasetust finantskirjaoskusele, teised soovivad rohkem keskenduda kriitilisele mõtlemisele, ettevõtlikkusele, meeskonnatööle või õppe praktilisemaks muutumisele jne);
- teadlikkuse kasvatamine organisatsioonist, organisatsiooni maine ja tuntuse kasvatamine atraktiivse tööandjana;
- organisatsiooni töötajatele uute võimaluste ja väljakutsete pakkumine, meeskonnatöö tugevdamine organisatsioonis;
- töötajate suhtlemisoskuste, avaliku esinemise oskuste, mentorluse või muude oskuste arengu toetamine.

Et mõista oma (potentsiaalsete) koostööpartnerite vajadusi, vaadake ka nende visiooni, missiooni, väärtusi ja võimalusel ka muid avalikke dokumente, mis aitavad mõista, mis suunas nad teel on ja mida soovivad saavutada. Kus võimalik, uurige ka nende varasemaid ühiskondlikke koostööprojekte.

Mõelge, kuidas saate aidata oma koostööpartneritel saavutada nende eesmärke läbi selle, et nad teid aitavad; otsige ühiseid ja üksteist täiendavaid teemasid, mõlemale osapoolele kasulikke lahendusi ja sünergia võimalusi. Vastused küsimusele "Miks koostöö?" peavad olema olemas mõlema osapoole jaoks.

KUJUNDAGE JA PARENDAGE KOOSTÖÖPROTSESSI

Siin leiate ülevaate põhilistest koostöösammudest. Lähtudes oma valmisolekust ja vajadustest, võite valida mõned neist, millega (taas) sügavamale minna, või täpsustada oma tegevusi kõigis sammudes. Siin saate mõelda ka just iseenda ja oma kooli spetsiifilisele kultuurile ja toimimise viisile ning kuidas soovite parendada seda, mida juba praegu teete.

1. Määratlege potentsiaalsed koostööpartnerid

Milliste ettevõtete või mittetulundusühendustega soovite koostööd teha? Mida peate partnerite puhul oluliseks? Millised on organisatsioonid, mille vastu tunnevad huvi teie õpilased? Millistes organisatsioonides töötavad teie õpilaste vanemad? On ka mitmeid otse hariduse valdkonna mittetulundusühendusi, mis on keskendunud just koolidega koostööle, ning programme ja algatusi, mis on suunatud otse koolidele, lastele või noortele. Neil puhkudel võib olla loodud ka juba standardiseeritud protsesse, mida edaspidi järgida.

Potentsiaalsete koostööpartnerite määratlemisel võib alustada sellest, et kaardistada, millistes organisatsioonides töötavad teie õpilaste vanemad. Edasi saate mõelda, millised organisatsioonid tegutsevad teie lähipiirkonnas. Millised organisatsioonid on veel teie või teie kolleegide võrgustikes? Uurige lähemalt ja küsige veel teistelki ettepanekuid ja vihjeid. Kogemuste kasvatamisel võib olla mõistlik alustada koostööd lähiringist (õpilaste vanemate organisatsioonid, haridusorganisatsioonid) ja edaspidi laiendada partnerite ringi.

2. Looge kontakt

Võtke ühendust - kirjutage, helistage või külastage oma potentsiaalseid koostööpartnereid. Enamikel juhtudel tasub kirja saatmise jätkuks planeerida ka telefonikõne. Kohtumised on head selleks, et luua isiklik side ja käivitada põhjalikum arutelu. Kontakti loomine on ka see etapp, kus võtta üles eelnevalt käsitletud miks-küsimus ja rääkida täpsemalt läbi koostöö põhjused ja soovitud tulemused. Nii saab paika seada mõlemast poolest lähtuvad eesmärgid ja luua koostööle tugeva aluspõhja.

3. Looge koostööle sisu

Partnerluse sisu arendamiseks on esmalt oluline määratleda mõlemalt poolelt, kes peaksid olema protsessi kaasatud. Vaadake, et piisavalt varakult oleksid haaratud ka need meeskonnaliikmed, kes peavad koostööga seotud tegevusi vahetult ellu viima. See on oluline, et ka neil saaks tekkida omanditunne. Lisaks vähendab see ka mittemõistmisi ja muid probleeme tegevuste elluviimise faasis.

Seejärel saate koos paika panna koostöö sisu ning koostada tegevuskava. NB! Väga oluline on seada ühiselt paika ka koostööprotsess ehk sammud ja rutiinid, kuidas koos töötate, kuidas arengutel silma peal hoiate ja omavahel suhtlete - näiteks kui sageli kohtute, kas operatiivsetes küsimustes saadate üksteisele e-kirja või helistate jmt.

Siin on oluline, et hoida tegevuste plaan realistlik ja heas kooskõlas sellega, mis on teie võimekus just konkreetsetes ajaperioodis. Kalkuleerige, kui palju on teil ja teie kolleegidel aega saadaval ning hinnake vajalikke oskusi ja ligipääsu teistele vajalikele ressurssidele. Uue partneri ja teie jaoks uue sisuga tegevussuuna puhul võib olla hea strateegia see, et alustada lihtsamatest ühekordsetest sündmustest ja seejärel liikuda edasi komplekssemate suunas.

4. Hoidke head suhet

Hoidke oma koostööpartneri(te)ga regulaarset ja proaktiivset kontakti. Vaadake, et tegevused püsiks plaanis ja andke märku, kui on vajalik teha ümberkorraldusi. Aja- ja asjakohane ennetav suhtlus on oluline ja tekitab usaldust, samuti on oluline märgata ja tunnustada partneri panust.

Olge tähelepanelik ja hooliv - on loomulik, et teie kooli tegutsemise viis ja kultuur võib olla üsna erinev teie koostööpartnerite omast. Kui tekivad küsimused või

arusaamatused (ja suure tõenäosusega neid tekib), on kasulik mitte teha eeldusi, vaid täpsustada ootusi ja tegevuspraktikaid läbi otsesuhtluse.

5. Hinnake koostöö kulgu ja tehke vajadusel muutusi

Leppige juba ette kokku ajad, millal koostööd ja tegevusi üle vaatate. Sõltuvalt sellest, mis on parasjagu tegevuste sisu ja kestvus ning mis on asjakohane, võivad teil olla vahekokkuvõtete tegemise kohtumised ja lõppkohtumine. Väga oluline on tähistada ka võite ja koostöö tulemusi. Tehke need nii enda kui oma partneri jaoks nähtavaks.

NB Läbivalt tuleb silmas pidada laste, noorte ja koolidega töötamisel eetikat. Oluline on, et selle poole eest võtaksite teie kooli esindajana vastutuse - partneritel ei ole üldjuhul selle jaoks vajalikku pädevust. Kui tegemist on tundlike küsimuste või teemadega, mõelge veelkord ja konsulteerige vajadusel teiste osapooltega.

IDEEPANK

Koostöö sisu arendamisel ja erinevate koostöövormide kaalumisel saate koguda inspiratsiooni allpool toodud ideedest. Need on esitatud erinevate teemade järgi ja järjekorras “kergematest” formaatidest komplekssemate suunas - kui saate partneri(te)ga teadlikumaks üksteise eesmärkidest ja töötamise viisidest, saate samm-sammult liikuda koostöös sügavamale. Mõnesid formaate võib liigitada mitmete teemade alla (ja mõningal juhul on neid ka korratud allpool nimekirjades) ning neile võib anda ka erinevaid sisusid: olete oodatud ideid ümber grupeerima ja edasi arendama just nii, nagu teile oluline tundub.

Õppimise rikastamine

- Külalistunnid partnerorganisatsiooni töötajate poolt, mis täiendavad ja laiendavad õppe sisu
- Ekspertdiks / kohtunikuks olemine üritustel või võistlustel, mis on seotud teatud õppesisuga
- Teatud õppesisuga seotud õpilaste uurimistöode / sündmuste / võistluste / tarvikute sponsoreerimine
- Teatud õppesisuga seotud sündmuse kaaskorraldamine
- Teatud õppesisuga seotud õppekäikude sponsoreerimine / kaaskorraldamine
- Mõne reaalsest elust pärineva probleemi lahendamiseks suunatud projekti kaaskorraldamine
- Teatud ühise huviga õpilastegrupi arengu toetamine
- Õpilaste uurimistöode juhendajaks olemine
- Üks-ühele töö õpilastega nende arengu toetamiseks

Karjäärivõimaluste laiendamine

- Külalistunnid ja / või arutelud karjäärilugudest, konkreetsetest töödest või organisatsioonidest
- Partnerorganisatsiooni külastus
- Töövarjutamine
- Mõne reaalsest elust pärineva probleemi lahendamiseks suunatud projekti kaaskorraldamine
- Kutseõppeasutusse / ülikooli (teatud valdkonnaspetsiifilise) õppekäigu sponsoreerimine / kaaskorraldamine
- Tööamps: õpilased proovivad päriselt läbi mõnd tööülesannet
- Praktikad: formaalne juhendatud töökogemus õpilastele
- Suvetöö
- Õpilaste mentorlus ja *coachimine*
- Stipendiumid õpilastele teatud valdkondades õppimise toetamiseks

Heaks kodanikuks olemine

- Külalistunnid ja / või vestlused, mis on seotud heaks kodanikuks olemisega
- Heaks kodanikuks olemise / kogukonnas aktuaalseid teemasid käsitlevate õpilaste uurimistöode tunnustamine
- Ühistegevused ja / või -külastused: koristuspäevad jm talgu- või vabatahtlikud tööd, heategevuslik laad, külastus loomade varjupaika, millegi uue ja kasuliku koos õppimine (nt esmaabi, taaskasutus, kokkamine) jmt

- Õpilaste tunnustamine teatud väärtuste kandmise eest
- Kogukonnas olulisele teemale pühendatud sündmuse kaaskorraldamine
- Kogukonnas olulisele teemale pühendatud sündmuste / võistluste vmt sponsoreerimine
- Mõne kogukonnas aktuaalse probleemi lahendamisele suunatud projekti kaaskorraldamine

Puudust kannatavate perede toetamine

- Tarvikute / õppekäikude / vabaaja- või huvitegevuse sponsoreerimine

Õpetajate ja teiste kooli töötajate toetamine, innustamine ja tunnustamine

- Kooli töötajate tunnustamiseks vahenditega varustamine või tunnustamissündmuste sponsoreerimine
- Kooli töötajate esitamine tunnustamisele kohalikul või rahvuslikul tasandil
- Kooli töötajate kutsumine külla / töövarjutamisele / “tööampsule” või “praktikale” oma organisatsioonis
- Kooli töötajate kutsumine koostööpartneri üldhuviga haakuvale valdkonna seminarile või konverentsile koos partnerorganisatsiooni töötajatega
- Kooli töötajate konsulteerimine / toetamine / koolitamine / mentordamine konkreetses valdkonnas - näiteks ainega seotud, finantsilise kirjaoskuse, õiguse, digi, kommunikatsiooni vm valdkonnas
- Klasside või koolide eriprojektide läbiviimise jaoks kooli töötajate toetamine rahastuse leidmisel
- Kooli töötajatele stipendiumi / fondi loomine eriprojektide läbiviimiseks

[Dokumendis kasutatud lambipirni ikoon](#)

- *Autor: Videoplasty.com*
- *Light Bulb or Idea Flat Icon Vector.svg Wikimedia Commons*
- *Litsents: Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0*